

Spre aducere aminte: Preacuviosul Părinte Arhimandrit Ioan Iovan de la Mănăstirea Recea – Județul Mureș, la trei ani de la strămutarea sa din această viață, pământească, în anul Domnului 2008...

Împărtășania înseamnă câștigarea Împărăției lui Dumnezeu!...

Interviu realizat la Mănăstirea Recea – Mureș, cu Preacuviosul Părinte Arhimandrit Ioan Iovan, în anul Domnului 2007...

În urmă cu patru ani am fost la Mănăstirea Recea – acest veritabil tezaur al spiritualității ortodoxe și a celei românești autentice. Am fost de foarte multe ori la această sfântă așezare, care cuprinde atâtea comori ale spiritualității noastre eterne, românești și ortodoxe, de fiecare dată fiind foarte impresionat de toate cele văzute și auzite în acest loc sfânt – în care trebuie să ne lepădăm de încălțăminte netrebnice și a cerbiei noastre!... Acolo am văzut încununarea întregii activități și osteneli purtate de către obștea acestui complex monastic de-a lungul anilor, de la înființarea lui în anul 1991 și până acum, osteneală ce a stat, îndeosebi pe umerii **Preacuviosului Părinte Arhimandrit Ioan Iovan – Duhovnicul** și a Maicii Cristina Chichernea – Stareța acestei sfinte mănăstiri – două personalități care au marcat acest loc străvechi românesc al Transilvaniei și important centru de pelerinaj, punctând curgerea timpului și a spațiului nostru sacru ce alunecă spre veșnicie, cu acest pridvor al eternității și cu această anticameră a Împărăției – care este această chinovie ce stă în calea diminuării și a deteriorării tradiției noastre sfinte și autentice!...

De fiecare dată când am ajuns acolo am găsit o sărbătoare a întregii suflări românești transilvane care se bucură la modul cel mai sincer de această izbândă a Bisericii noastre strămoșești, în această zonă care a fost de-a lungul istoriei aspru vitregită de lucrarea și înrăurirea Bisericii sfinte a neamului nostru românesc; monumentul și obiectivul acesta fiind perceput ca un triumf al nostru constantând, încă o dată dacă mai era cazul, că Dumnezeu ne-a purtat și ne poartă de grijă prin nemărginita Sa dragoste ce o are pentru noi oamenii și pentru a noastră izbăvire!...

Și aici, în duhovniceasca lavră a spiritualității noastre dreptmăritoare, am stat de mai multe ori, la ceas de sfătuire, dialog și convorbire duhovnicească cu **Preacuviosul Părinte Arhimandrit Ioan Iovan** - originar din părțile Bihorului, care a suferit martiriul închisorilor comuniste, despre **Euharistie și Mântuire**, despre necesitatea existenței acesteia într-un mod cât se poate de indispensabil, pe drumul nostru către îndumnezeire...

Anul acesta însă, marți 17 mai anul 2011, se împlinesc trei ani de când s-a născut în cer, ajungând alături de viii din cealaltă lume **Părintele Ioan** – care la 22 iunie anul 2008 ar fi împlinit vârsta de 88 de ani... Și atunci mi-am adus aminte și m-am gândit îndelung că **Părintele Ioan Iovan** a fost un mărturisitor al lui Iisus Hristos, care a purtat cu vrednicie jugul preoției atât în vremea regimului comunist, înfruntând 9 ani de temniță, cât și după anul 1990, de când a slujit ca preot și duhovnic la această sfântă mănăstire. Înaltpreasfințitul Părinte Andrei - Arhiepiscopul de atunci al Alba Iuliei, a spus despre **Părintele Ioan** că „a fost un mărturisitor al lui Iisus Hristos. Cu orice risc

și-a exprimat crezul său, fiind un mare misionar. Misiunea lui și-a întemeiat-o datorită convingerii pe care o avea, și anume că se poate regenera viața noastră duhovnicească printr-o regăsire a comuniunii cu Iisus Hristos în Sfânta Euharistie. A fost un misionar care l-a propovăduit pe Domnul Hristos Euharistic, iar noi nădăjduim că Domnul Hristos îl va face părtaș al ospățului credinței cel veșnic”.

Ce să mai zic într-o astfel de situație: că în ultima vreme am petrecut destul de mulți părinți duhovnicești, mai cu seamă în ultimii doi ani și iată acum a sosit ceasul să facem același lucru și cu **Părintele Ioan** – care va rămâne în amintirea și în conștiința noastră cu multe învățături și fapte minunate, printre care, la loc de frunte stă aceea că a încurajat și ajutat o mulțime de tineri teologi să se pregătească pentru apărarea și promovarea credinței ortodoxe în anii grei ai dictaturii comuniste. A fost în același timp un bun păstrător al Tradiției și un păstor receptiv la noile probleme apărute în societate. Era elegant și ordonat, ospitalier și erudit. Un preot distins al cultului ortodox și un om al culturii înțelepte, un slujitor al Bisericii și al poporului român. Apoi mai rămâne în sufletul nostru prin caracterul, onoarea și demnitatea lui, apoi vocea sa caldă dar în același timp hotărâtă și fermă; după aceea cultura teologică și nu numai cu care a fost înzestrat datorită muncii și tenacității prea cuvioșiei sale; luciditatea și spiritul său critic însoțit de foarte multă înțelegere și condescendență; pe urmă spiritul de disciplină, în primul rând cu el însuși, de rigoare academică, doctrinară, liturgică și canonică revelată cu fiecare slujire a sa ori cu fiecare predică sau cuvântare, susținute într-un mod foarte coerent și elevat în diferite împrejurări și cu diferite ocazii; comportamentul, felul său de a fi și de a se raporta la semenii săi, la fiecare în parte într-un mod deosebit și unic, fiind foarte respectuos, accesibil și deschis, toate acestea ducând la descoperirea în persoana sa a eticii bunului simț, pe care a cultivat-o de-a lungul întregii sale vieți și care astăzi o întâlnești tot mai rar!... **Părintele Ioan Iovan** a mai avut și calitatea de a fi un om de o sinceritate, discreție și modestie ieșite din comun, care mi-au inspirat foarte multă încredere, confort sufleteș și dragoste față de valorile perene ale spiritualității și culturii noastre autentice!...

Și ca o exemplificare concretă în acest sens ne vom aduce aminte, aici și acum, de folositoarele sesiuni ale Universității de Vară conduse de către Părintele Ioan și distinsul Părinte Profesor de Morală și Spiritualitate profund ortodoxă și autentic românească Ilie Moldovan – toate sub auspiciile călăuzitoare ale vrednicului de pomenire ierarh și slujitor fidel al Bisericii noastre din perioada interbelică – Episcopul Nicolae Popoviciu al Oradiei. De aceea, aici și acum mă gândeam și la vestita Academie Teologică și Duhovnicească de la Mănăstirea „Sfântul Constantin Brâncoveanu” din Ținutul Făgărașului nostru transilvan, ctitorită de Mitropolitul și cărturarul de pie memorie Dr. Antonie Plămădeală al Ardealului, la rosturile și importanța ei, care au fost preluate și dezvoltate și de către această soră a ei – Academia Spirituală „Episcop Dr. Nicolae Popoviciu – Martirul și Mucenicul Credinței” de la Sfânta Mănăstire Recea – unde iată, a mai viețuit unul dintre apropiații, discipolii și ucenicii cei iubiți ai vrednicului ierarh, în persoana **Preacuviosului Părinte Ioan**, care l-a pomenit cu atâta venerație, respect și recunoștință!... Nu în ultimul rând muzeul ctitorit și organizat în cinstea aceluiași distins ierarh, martir și slujitor al bisericii din perioada interbelică – Episcopul Nicolae Popoviciu al Oradiei...

De fiecare dată, când ne întâlnim, îmi vorbește mult și profund despre anii închisorii comuniste, despre prigoana și urgia comunistă ce s-a abătut asupra neamului

nostru timp de o jumătate de veac, despre anii copilăriei din satul său natal – Husasău de Criș și de consătenii lui, de „bihoreniului” cu care vorbea în graiul specific locurilor sale natale, de tatăl său care a fost tot slujitor al altarului, apoi de anii de studii de la Oradea și Cluj, de Episcopul care l-a hirotonit și marcat pozitiv și plenar – Nicolae al Oradei, de împlinirile și neîmplinirile pe care le-a avut de-a lungul vieții, de realizările și bucuriile duhovnicești de care s-a împărtășit în ultimii 17 ani la Mănăstirea Recea, și mai ales, despre *Sfânta și Dumnezeiasca Împărtășanie*, cu alte cuvinte, de prezența permanentă și pururea a Mântuitorului nostru Iisus Hristos – Euharistic în viața noastră – ca fiind condiție indispensabilă mântuirii și înveșnicirii noastre cu Domnul!...

Știind, din propria-mi experiență, că fiecare întâlnire cu **Părintele Ioan** a fost un prilej de mare înălțare sufletească și de sărbătoare, asemeni întâlnirilor învățăcelilor cu marii filozofi ai vremii antice precum: Platon, Plotin, Socrate, Aristotel, fiindu-ne pildă demnă de urmat, de înțelepciune, abnegație și dăruire, mă (mai) gândesc ce repede îi uităm noi pe acești oameni, pe aceste personalități ale culturii și spiritualității noastre, fiindu-le prea puțin recunoscători pentru toate câte ne-au făcut și ne-au dăruit ei nouă!...

Și totuși, în dimineața înmormântării și, mai cu seamă, la sfânta slujbă a participat foarte multă lume care l-a cunoscut și la prețuit în mod deosebit pe **părintele lor duhovnicesc – Ioan Arhimandritul!**... Au fost multe coroane, multe flori, multe lacrimi pline de recunoștință și (de) nădejde, că părintele s-a mutat de la moarte la viață, acolo unde nu mai este nici suferință, nici întristare nici suspin ci viață fără de sfârșit!...

Eu personal, mă simt foarte onorat pentru faptul că am avut fericitul prilej și marea șansă de a-l întâlni și (de) a-l cunoaște pe **Părintele Arhimandrit Ioan Iovan** – mare personalitate a culturii și spiritualității acestor ținuturi și nu numai, având convingerea și nădejdea că vom ști cu toții pe mai departe, să ne cinstim înaintașii, potrivit meritelor și vredniciilor fiecăruia, cu toate că în aceste vremuri, prețuim mai mult pe alții de oriunde și de aiurea, căci ni se par a fi mai exotici, mai spectaculoși, mai senzaționali!... Însă, rămânem convinși de faptul că ce este nobil rămâne iar ce este ieftin, apune!...

Și cum spuneam, la începutul acestui material pro memoria (sau in memoriam), aici, în duhovniceasca lavră a spiritualității noastre dreptmăritoare, am stat de vorbă cu vrednicul de pomenire *Preacuviosul Părinte Arhimandrit Ioan Iovan*, abordând și dezbătând tema esențială a **Euharistiei și Mântuirii noastre**, despre necesitatea existenței acesteia într-un mod cât se poate de indispensabil, pe drumul nostru către îndumnezeire și, iată ce ne-a răspuns, în cele ce urmează, din prea multa-i sa dragoste și experiență, și pe care-l oferim, în cele ce urmează, cititorilor dreptmăritori creștini interesați de acest important subiect, întru amintirea și pururea pomenirea **Preacuviosului Părinte Arhimandrit Ioan Iovan**:

1. – Preacuvioase Părinte Arhimandrit, este perceput **Iisus Hristos ca fiind „ieri, azi și în veci Același”** în lumea de astăzi, în condițiile secularizării la care, din păcate, suntem cu toții părtași, într-o mai mică sau mai mare măsură?!...

- Dragul meu, **Iisus Hristos este Același, noi însă nu**. Trebuie să ne apropiem mai mult de El, în sensul real, **euharistic**, prin învățătura Bisericii, prin Sfintele Taine și prin trăirea creștinească în sânul familiei și peste tot acolo unde locuim și ne desfășurăm activitatea, să simțim că trăiește în noi Dumnezeu. La toate acestea se poate ajunge cu ajutorul catehizării de care suntem încă foarte mulți, lipsiți.

2. - Ce credeți, Preacuvioase Părinte, că înțeleg oamenii de astăzi prin noțiunea de *Euharistie* și cum vedeți raportarea lor la acest termen teologic care reflectă o realitate duhovnicească foarte mare, de fapt, cea mai mare?!...
 - Mai întâi trebuie explicat termenul *Euharistie*, pentru a înțelege și conștientiza credincioșii importanța termenului și a faptului pe care el îl conține, care este ceva obligatoriu și indispensabil mântuirii.
3. -Mai vedeți astăzi, *o raportare personală și autentică a credincioșilor la Sfânta Euharistie*, cu alte cuvinte la Sfânta Liturghie ca fiind „Taina tainelor”?!...
 - În anul 1986, cu prilejul vizitei sale în România, Patriarhul Ierusalimului – Diodor, după participarea sa la mai multe Sfinte Liturghii a concluzionat că este impresionat de numărul mare de credincioși participanți, dar că este foarte trist pentru faptul că a văzut foarte puțini s-au nu a văzut nici un credincios care să se împărtășească!... *Nu este voie să existe Liturghie fără Împărtășanie!*... Mie nu mi-a lipsit liturghia și împărtășania nici chiar în pușcărie, unde am cusut pe partea din spate a maieului Sfântul Antimis, vinul îl aducea un medic într-o sticlură de vin tonic, pâinea și apa o rețineam din hrana și din alimentele primite și așa mai departe. Găsirea unei explicații la toată această situație ne duce cu gândul la existența tainei lui Dumnezeu!... Astăzi încă nu prea știm (cum) să ne raportăm la Sfânta Împărtășanie dar suntem în drum spre, căci Împărtășania înseamnă câștigarea Împărăției lui Dumnezeu de aici, cu alte cuvinte este vorba de îndumnezeirea prin har, care se face încă din această viață.
4. - În altă ordine de idei, care vedeți a fi termenul corect de abordare a acestei probleme: - acela de deasă împărtășanie, rară împărtășanie, cu vrednicie, fără, cu pregătire sau fără, ori continuă împărtășanie?!... Care este, cu alte cuvinte, poziția Sfinților Părinți cu privire la această problemă?!...
 - Răspunsul meu este: *Continuă Împărtășanie*, iar cât privește vrednicia, noi preoții sfărâmăm Sfintele Sfintele, după cum citim în rugăciunea de după *Epicleza Euharistică* ce zice: „Se sfărâmă și se împarte Mielul lui Dumnezeu, Cel ce se sfărâmă și nu se desparte, Cel ce se mănâncă și niciodată nu se sfârșește, ci pe cei ce se împărtășesc îi sfințește” – argument pentru *continua împărtășanie*. În ce privește *vrednicia*, aceasta este un dar de la Dumnezeu și nicidecum meritul nostru!... Motivele invocării nevredniciei, cu canoanele, să știți că sunt din lipsa de dragoste și să se mai știe că Liturghierul care cuprinde rugăciunile de taină speciale pe care le citesc preoții, trebuie să fie concrete, vii, personale iar nu doar teoretice și abstracte în idei!...
5. - Care este diferența de curente, de opinii sau de abordare referitor la practica împărtășirii credincioșilor la slavi, români și greci și de ce asistăm la evidențierea acestor deosebiri de abordare a aceluiași fenomen, dacă pot să mă exprim cu aceste cuvinte?!...
 - Este o greșală de prețuire a lui Iisus Hristos, că dacă îl iubești cu adevărat nu te cramponezi în aceste deosebiri, din moment ce este vorba de unul și același lucru, *în fond de același text liturgic – cu același conținut!*... Este dureros că există aceste deosebiri și, drept urmare, să ne străduim ca acolo unde ne aflăm noi, să fie desființate, deoarece nu este mai importantă tâlcuirea lingvistică și cea tipiconală decât receptarea Harului Divin!...

6. - Este lumea bisericească contemporană suficient de conștientă de ***valoarea și supremația acestei Sfinte Taine***, care nu abordează o simplă practică liturgică ***ci pe ea se sprijină, de fapt, toată viața noastră eclesiologică, soteriologică și, îndeosebi, cea eshatologică?!...***
 - Este deplin corigentă din păcate, de la A la Z, de la Ortodoxie la Catolicism și de la A la Ω!...
7. - Avem noi, astăzi, bine structurată și articulată o teologie a Sfințelor Taine și, în special, a Sfintei Liturghii?!...
 - Din nefericire lipsește evlavvia cu privire la trăirea în Iisus Hristos, permanentă, și numai Bunul Dumnezeu poate remedia lucrul acesta!...
8. - Din punct de vedere moral – duhovnicesc cum ne raportăm noi la Sfânta și Dumnezeiasca Împărtășanie, în condițiile în care, la momentul potrivit din cadrul Sfintei Liturghii se împărtășesc foarte puțini oameni, gândindu-mă, aici, la situația de la noi din țară?!...
 - Ar trebui să ne raportăm printr-o durere adâncă și prin începutul unei râvne a mântuirii ce are în centrul ei tocmai pe Cel care ne mântuie. Dacă El este Centrul, atunci haideți să mergem cu toții la El!... La Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputință. Ferice de cel care, indiferent ce vârstă și în ce rost al vieții se află, se întoarce la trăirea cu Iisus Hristos, fiindcă prin aceasta el se face apostol și pentru alții!... Ca o concluzie aș susține că, pentru a scoate asemenea apostoli trebuie să ajungem la sacrificiul apostolic și misionar de reunire a Bisericilor și de revenire la trăirea primilor apostoli, astfel încât, *Sfânta Euharistie* trebuie să fie și temeiul unității creștine a reunirii Bisericilor, a mișcării ecumenice autentice, încununată fiind de strădania îndumnezeirii de pe pământ către cer!...
9. - Cine ar trebui să-și asume vina sau responsabilitatea pentru abordarea, de multe ori, destul de superficială a acestei probleme fundamentale a spiritualității noastre?!...
 - Să nu căutăm vinovați ci să mergem încrezători cu convingerea că Dumnezeu ne poate ierta de păcatul delăsării duhovnicești, și rugându-ne ca El să ne ia de mână, ca prin potir să ajungem acolo unde am fost, în paradis!... Așadar, Hristos prin Euharistie ne reîntoarce la El, unde datorită comuniunii euharistice vom ajunge la comuniunea (cea veșnică) cu El.
10. - Mai este, astăzi, relația ***părinte duhovnicesc – fiu duhovnicesc una sinceră, profundă, într-un cuvânt, autentică?!...***
 - Mai rar, dar este. Să ne rugăm să se îndesească, să se întărească!...
11. - Care ar fi soluția sau modalitatea îndreptării acestei stări de fapt, a acestei situații de compromis?!...
 - Implorând Providența Divină să privească spre noi cu ochi milostivi și povățuitori, convinși fiind că se aplică și aici cuvântul Scripturii care zice că „Fără de Mine nu puteți face nimic”.
12. - Credeți că lucrările de învățătură ortodoxă, „catehismele” noastre prezintă corect lucrurile cu privire la această problemă sau sunt destul de scolastice?!...
 - Suntem chemați să scoatem scolasticul de aici!... Toată învățătura catehetică are o comoară de izvoare, mult folositoare, cu toate că unele au fost schimbate în conținutul lor și care astfel, nu au făcut altceva decât să servească modernismului

- ispitit. În general, Catehismele sunt foarte bune dar și în ele se strecoară, uneori, păreri subiective.
13. - Este nevoie, cumva, de o (re)catehizare a credincioșilor noștri cu privire la această problemă a Bisericii și nu numai, adică asistăm, cumva, la o „evoluție” istorică a acestei probleme?!...
- Repet, numai Providența Divină va face lumină în privința cursului creștinismului nostru, care nu se poate concepe decât urcând din nou, spre culmile desăvârșirii!...
14. Vedeți cumva, *o stare de revigorare a acestei situații*, sunteți optimist, în acest sens?!...
- Da, bineînțeles, nu cred, ci sunt convins că Dumnezeu Care a creat Biserica și pe om, cu promisiunea că pe Aceasta „Nici porțile iadului nu o vor birui” nu va întârzia această revigorare până la sfârșit, ci cu mijlocirea Maicii Domnului „Biserica cea Vie” se va reface Ierusalimul pământesc și abia apoi se va contopi cu cel ceresc, când va fi „un cer nou și un pământ nou”.
15. - Acum în încheierea acestui interviu v-aș ruga, Preacuvioase Părinte Ioan, să trasați câteva concluzii urmate de câteva sfaturi!...
- Dacă dorim ca Dumnezeu să îndrepte mila Sa spre noi și Biserica Lui, să fim creștini ai milei și ai iertării și să trăim mai mult în *Iisus Hristos Euharistic* și-n evlavie la Maica Domnului și așa, pururea cu Domnul vom fi până la sfârșitul veacurilor!...
- Acestea fiind zise, vă mulțumesc foarte mult, dorindu-vă să aveți parte de multă sănătate, de mult spor și de multe împliniri duhovnicești!...

Iar acum, după patru ani de la acest frumos, folositor și duhovnicesc moment, și totodată, la împlinirea a trei ani de la mutarea sfinției sale în veșnicele și cereștile lăcașuri, ne rugăm cu toții ca *Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească! Veșnică să-i fie pomenirea și amintirea! Amin!...*

*Cu aleasă prețuire și deosebită recunoștință,
Drd. Stelian Gomboș – Consilier
la Secretariatul de Stat pentru Culte
din cadrul Guvernului României.*